

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VII. Resolvitur quæstro circa essentiam beatitudinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

hominis; ita ut quacumque ablata, non sit homo integer, seu completus integraliter, licet sit essentialiter.

VII. Conceptus beatitudinis tribus modis accipitur.

Beatitudo honorum omnium complexio.

Hoc ergo modo in presenti beatitudo, inveniunt, essentialiter sumpta, est visio, utpote qua ablata cessat conceptus beatitudinis. Secundo tamen modo, seu integraliter, beatitudo non visionem tantum includit, sed amorem etiam beatificum, & fruitionem. Tertio tandem accipitur latissime, pro toto scilicet statu beatitudinis, & hoc sensu sumitur, dum juxta definitionem sapientie a Theologis usurpata ex Boetio desumptam beatitudo dicitur in honorum omnium aggregatione consistere.

SECTIO SEXTA.

Uterius contendunt aliqui beatitudinem in amore sitam esse.

I. Velint aliqui, esse certum esse amorem beatificum ingredi conceptum beatitudinis.

ARGVNT alii quintò, ingredi saltem amorem, tanquam aliquid spectans ad essentialem conceptum beatitudinis, imò id ita verum esse autumant, ut dicant esse fide certum, ac definitum, tum in Clementinâ Ad nostrum de Hæreticis, ubi dicitur indigere nos lumine gloriæ ad videndum, & Deo beatè fruendum: tum à Benedicto XI qui definit, post Christi passionem animas, quæ ex hac vitâ decedunt, si iustæ sint, & plenè purgata, statim videre Deum & videndo frui, & hac visione & fruitione esse beatas.

II. Nihil circa essentialis beatitudinis in amore & visione constitutum esse definitum.

Sed ut circa hoc punctum advertunt omnes, utrum scilicet beatitudo essentialis in uno vel pluribus actibus consistat, quicquid sit de veritate ipsius rei, nihil tamen est definitum. In primo itaque loco definitio tantum procedit contra Bergardos & Beguinas, hominem ad videndum Deum asserentes non indigere lumine gloriæ, sed naturam suâ propriisque viribus fieri beatum posse. Contra hos itaque definit Pontifex cum Concilio indigere nos lumine gloriæ, quo elevamur ad videndum Deum, eoque beatè fruendum. In secundo verò loco solum definire intendebat Benedictus, id quod tempore prædecessoris sui Joannis 22. in dubium à quibusdam vocatum fuerat, utrum scilicet animæ Sanctorum ante diem judicii Deum clarè videant, eoque fruantur, ac sint beati; quod, & nihil aliud hinc intendit definire Pontifex, juxta communem regulam à Theologis assignatam ad dignoscendum quid à Pontifice in hujusmodi occasione definiatur, id nimirum, quod ei tunc, ut controversum, definiendum proponebatur, quod in presenti solum erat, quod jam diximus: Utrum autem per visionem an fruitionem animæ illæ essent beatæ, nulla tunc erat controversia. Quando verò addit Pontifex, eas visione & fruitione esse beatas, vult utrumque esse in beatis, & amorem scilicet, & visionem, nihilque iis ad completam beatitudinem deesse; seu Sanctos æquè jam completè quoad animam beatos esse, ac erunt post diem judicii.

Quid circa sanctorum beatitudinem definitur in Benedicto XI.

Sanctis nihil deest ad beatitudinem.

III. Licet visio sit ultima hominis perfectio, est tamen altior omnium perfectionum & summum radix.

Arguitur sextò pro solo amore, vel fruitione: beatitudo esse debet ultima hominis perfectio; hæc autem est solus amor, non visio; hanc enim sequitur amor. Sed contra: ergo ut supra etiâ diximus, nec amor seu fruitio erit beatitudo essentialis, cum ad ipsum etiam amorem beatificum sequantur alii affectus, qui etiam beatos perficiunt. Responderi itaque solet beatitudinem non esse ultimam perfectionem quomodocumque, sed ultimam per-

R.P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

fectionem per modum quasi formæ, & radicis, ad quam amor & aliæ affectiones sequuntur sicut proprietates ad essentialiam: de quo tamen plura postea.

Argui potest septimò: amor immediatus fertur in finem nostrum ultimum, quàm visio, cum ex ipsâ attractione bonitatis divinæ, seu finis ultimi in summum bonum fertur, ergo solus amor est nostra beatitudo. Respondeo, in re æquè ferri visionem in ultimum finem & bonitatem divinam, ac fertur amor, cum voluntas & amor in bonitatem illam non ferantur, nisi quatenus intellectus per visionem voluntati eam proponit. Unde ex hoc potius sequitur visionem immediatius in finem ultimum ferri, quàm amorem, hic siquidem non nisi mediante illâ in eum tendere & consequenter secundum hunc argumentandi modum, sola visio erit essentialis beatitudo.

IV. Visio a quâ immediatè in Deum fertur, atque amor.

Amor non nisi per visionem tendit in Deum.

SECTIO SEPTIMA.

Resolvitur questio circa essentialiam Beatitudinis.

SECTIONIBUS præcedentibus sententiam quæ beatitudinem in amore constituit, cum totâ suâ probabilitate proposui, nunc quid de eâ censendum sit aperiam.

Dico primò: essentialis beatitudo in actuali aliquâ operatione, seu exercitio vitæ necessario est statuenda: ita Auctores ferè omnes cum S. Thoma 1. 2. q. 3. art. 2. Hæc conclusio latè probata est supra Sect. terciâ.

Dico secundò: amor solus, sive amicitia (quo scilicet amore Deum propter seipsum amamus, seu volumus ipsi perfectiones suas) sive concupiscentiæ (quo nimirum volumus Deum nobis) non est tota essentia Beatitudinis formalis. Hæc conclusio est contra Scotum, sed communis Auctorum aliarum opinio. Probatur conclusio: nec enim est cur visio clara, & intuitiva Dei partialiter rationem beatitudinis non ingrediatur, cum sit immediata conjunctio cum Deo, ejusque adeptio, ac possessio, & perfectissima essentia Divinæ participatio, imò ad quam amor & reliquæ perfectiones beatificæ, naturali quadam dimanatione velut ad radicem sequuntur.

De amore autem concupiscentiæ res est multò clarior: hic enim, sicut in vitâ est actus, quo volumus, seu desideramus nobis beatitudinem, ita in patriâ est affectus quo gaudemus nos beatitudinem esse adeptos; ergo beatitudinem obtentam jam & possessam supponit, & consequenter in hoc actu nequit beatitudo consistere, saltem adæquatè. Hanc conclusionem probavimus etiam supra, tribus sectionibus præcedentibus, solvendo objectiones Scoti.

Dico tertio: visio clara Dei est de conceptu essentiali beatitudinis. Hanc etiam conclusionem tenent reliqui Auctores contra Scotum, & præter dicta probatur primò ex illo Joannis 17. v. 3. Hæc est vitâ aeterna, ut cognoscant te solum Deum verum, & quem misisti Jesum Christum: quem locum de cognitione patriæ intelligit S. Augustinus de Spiritu & litera, cap. 22. Illa, inquit, cognitione, illâ visione, illâ contemplatione satiabitur in bonis anime desiderium. Nec audiendus Scotus, qui cognitionem hanc dici vitam æternam asserit, non quia est beatitudo, sed quia vita est, & æternam duratura. Sed contra, sic enim pena & tristitia

I. Quid hæc in re sentiendum.

II. Beatitudo formalis in aliquâ operatione consistit.

III. Nec amor amicitia, nec concupiscentia constituit totam essentialiam beatitudinis formalis.

IV. Peculiariter ostenditur beatitudinem formalem non consistere in amore concupiscentiæ.

V. Clara Dei visio est de conceptu essentiali formalis beatitudinis.

Vita aeterna in Scripturis sumitur pro beatitudine.

damnatorum esset vita aeterna, cum sit actus vitalis perpetuo duraturus. Certum ergo est juxta communem modum loquendi Scripturae & Ecclesiae, vitam aeternam sumi pro beatitudine.

VI. *Visio reddit nos peculiariter modo naturae divinae participes.* Probatur secundò: visio peculiari modo reddit nos participes naturae divinae, utpote in qua consistit perfecta illa similitudo cum Deo, videntibus non per speculum in aenigmate, seu per fidem, lucernam lucentem in caliginoso loco, sed facie ad faciem promissa: de qua proinde ait Sanctus Joannes Epistola 1. cap. 3. v. 2. *Scimus quoniam cum apparuerit, similes ei erimus: quoniam vidimus eum sicuti est.*

VII. *Summi boni contemplatio, Angelorum thesaurus est.* Tertio probatur ex illo Matthaei 18. v. 10. *Angeli eorum in caelis semper vident faciem Patris: per quod indicat Christus in hoc consistere maximam Sanctorum Angelorum dignitatem?* Ad quam rem ait Sanctus Basilius, *Summi boni contemplatio, Angelorum thesaurus est.* Unde & S. Hieronymus in caput quintum Isaiae, alludens ad hunc locum Matthaei, & dignitatem illam angelorum, ait homines per visionem Dei ex hominibus Angelos fieri. Similia habet S. Gregorius, S. Nazianzenus, & alii Patres. Quare S. Hieronymus citatus in illud Ps. 83. v. 8. *Ibunt de virtute in virtutem, videbitur Deus Deorum in Sion: Deum videre, inquit, infinita corona est, & magna felicitas.* Tandem Concilium Francofordiense, in Epistola ad Episcopos Hispaniae sic habet: *Pradicamus eum (nempe Christum) Deum verum & vivum, ac verè Dei Filium, ut ad ejus beatissimam visionem pervenire mereamur, in qua est vera beatitudo, & beata aeternitas.* Ex quibus saltem habemus, non posse visionem beatificam à beatitudine excludi.

Deum videre maxima est hominis felicitas.

VIII. *A perfecta supernaturali beatitudine excludi nequit amor amicitiae erga Deum.* Dico quartò: Amor in patriâ, seu charitas & amicitia divina, aliquo saltem modo spectat ad perfectam supernaturalem beatitudinem. Hoc probant ea, quae supra pro subtilissimi Scoti sententiâ sunt allata, quae ad minimum ad hoc efficaciam sunt. Non ergo negari potest, quin amor amicitiae ex visione Dei ortus, per quem scilicet affectum, volumus Deo per modum gaudii perfectiones suas intrinsecas, estque actus aded in se perfectus, & peculiari modo nos ultimo fini conjungens, spectet ad beatitudinem.

IX. *Ostenditur amorem Dei beatificum ad plenam & perfectam beatitudinem spectare.* Accedit Scripturae ac Patrum auctoritas, quae saltem probat perfectam & adequatam rationem beatitudinis sine hujusmodi amore consistere non posse. Sic Matthaei 25. v. 23 dicitur: *Intra in gaudium domini tui: Torrente voluptatis tuae potabis eos.* Psalmo 35. v. 9. In quam rem ait S. Augustinus lib. 10. Confes. cap. 22. *Ipsa est vita beata, gaudere in Te, de Te, propter Te, &c.* & lib. 8. de Civitate Dei, cap. 9. *Quisquis, inquit, fruatur eo quod amat, verumque & summum bonum amat, quis eum beatum, nisi miserimus negat?* Unde & S. Thomas in tertio, d. 27. q. 2. art. 2. ait felicitatem supernaturalem requirere conjunctionem amicitiae cum Deo. Ad quod etiam facit quod docet 1. p. q. 43. a. 5. ad 2. ad perfectam scilicet similitudinem non sufficere cognitionem sine amore, sed ulterius requiri amorem, qui conjungat hominem Deo cognito.

SECTIO OCTAVA.

Adjiciuntur quaedam circa essentialia constitutivum beatitudinis formalis.

EX his sequitur esse fermè quaestionem de nomine utrum beatitudo essentialis in solâ visione sita sit, an simul includat amorem, ut vult Suarez citatus cum aliis. Si quis tamen eam in solâ visione statuere velit, dicere poterit beatitudinem in adeptione Dei & possessione ejus vitali essentialiter consistere, quod cum reperitur in visione, in eâ habetur ratio essentialis beatitudinis.

Hoc apertè docet S. Thomas 1. 2. q. 3. art. 4. sicut enim, inquit, finis noster ultimus, & beatitudo objectiva, seu summum bonum extrinsecum est Deus, ita beatitudo formalis, debet esse illius consecutio & possessio, per visionem siquidem fit Deus deus, consequi & possidere; ita ut quicumque pro libito circa illum elicere actus possit, amando scilicet cum, gaudento, delectando se de eo, & alia hujusmodi: hoc autem est Deum, seu summum bonum, consequi & possidere; sicut res alias, equum exempli gratiâ, aut divitias tunc dicuntur homines possidere, quando ita illas habent, ut pro libito iis uti possint.

Omnis itaque actus voluntatis sive amor sit, sive gaudium beatificum, non est adeptio & possessio hujus summi boni, sed cum actus sint voluntatis, illud jam possessum supponunt, & in nostrâ potestate sunt. Licet verò amor amicitiae, quo volumus Deo suas perfectiones intrinsecas, vel de illis gaudemus, quod nimirum Deus eas habeat, non feratur in Deum visum reduplicativè, nec hoc sensu visionem supponat, ut objectum scilicet in quod feratur; supponit tamen visionem tamquam rationem formalem representantem clarè Deum, seu summum bonum, quod voluntas beati amplectatur, eique adhaereat.

Quod supra dixi, debere scilicet beatitudinem esse adeptionem & possessionem vitalem, & consequenter operationem aliquam nostram intrinsecam & immanentem, hoc ipso naturae lumine, de eâ quam novit beatitudine affectus est Aristoteles. Libro namque decimo Ethicorum cap. 7. & 8. ait Beatitudinem in contemplatione positam esse, & exinde probat omnibus insitum esse, ut Deos foelicissimos esse arbitrentur, quos tamen supponit ipse alio modo beatos esse non posse quam contemplando.

Licet ergo per hunc gloriam animae infusum constituatur quis in actu quasi primo possidens Deum, hoc tamen non sufficit ad beatitudinem, quae ut jam ex Scriptura & Patribus vidimus, debet in operatione aliqua nostrâ, seu formali exercitio vitae & actuali attingentiâ summi boni consistere, quale nihil est quod merè situm est in actu primo.

Nec urget quod objiciunt aliqui, nempe videre aurum non esse possidere aurum, ergo nec videre Deum est possidere Deum: Contra enim est, nam nec amare aurum est possidere aurum, nec illud, videre simul & amare, quod tamen non concedent ipsi de Deo, utpote cujus possessio secundum omnes esse debet per actum aliquem vitalem, & actualem attingentiam. Unde Joan. 17. v. 3. ut vidi-

I. Primum in solâ visione, an etiam si multum amorem consistat beatitudo, quae sit formalis est de nomine.

II. Docet S. Thomas quod visio est summi boni consecutio, & possessio nem.

Quid proprie sit rem aliquam possidere.

III. Amor non videtur proprie summi boni possessio, sed illud propter quod possidetur.

IV. Beatitudinem consistere in operatione nostrâ quâ nostrâ intrinsecè deo Aristoteles.

V. Per lumen gloriae constituitur quis in actu primo possidens Deum.

VI. Aliud est de visione, & de possessione, & de amore.